

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради університету
29 серпня 2025 року,
протокол № 1.

Ректор університету, голова вченої ради,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

29 серпня 2025 року

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної практики
“ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ”
для підготовки на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістра
за спеціальністю D2 Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок галузі знань
D Бізнес, адміністрування та право

м. Хмельницький
2025

РОЗРОБНИКИ:

Завідувачка кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, кандидатка економічних наук, доцентка
26 серпня 2025 року

Алла КРУШИНСЬКА

Викладачка кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, кандидатка економічних наук, доцентка
26 серпня 2025 року

Алла БУРБЕЛА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
26 серпня 2025 року, протокол № 1.

Завідувачка кафедри, кандидатка економічних наук, доцентка
26 серпня 2025 року

Алла КРУШИНСЬКА

Деканеса факультету управління та економіки, кандидатка економічних наук, доцентка
27 серпня 2025 року

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
27 серпня 2025 року, протокол № 1.

Голова методичної ради університету, кандидатка наук з державного управління, доцентка
27 серпня 2025 року

Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 3
2. Заплановані результати навчання	– 3
3. Програма навчальної дисципліни	– 5
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 7
4.1. Аудиторні заняття	– 7
4.2. Самостійна робота студентів	– 7
5. Методи навчання та контролю	– 7
6. Схема нарахування балів	– 8
7. Рекомендовані джерел	– 8
7.1. Основні джерела	– 8
7.2. Допоміжні джерела	– 9
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 10

1. Опис практики

Шифр і назва галузі знань	- D Бізнес, адміністрування та право
Код і назва спеціальності	- D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Назва освітньої програми	- Освітньо-професійна програма «Бакалавр фінансів, банківської справи та страхування»
Назва практики	- навчальна
Тип практики	- обов'язкова
Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	- перший
Ступінь вищої освіти, що здобувається	- бакалавр
Обсяг практики:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС годин)	- 3,0/90
Форма семестрового контролю	- залік
Мова вивчення	- українська

2. Заплановані результати навчання

<p>Програмні компетентності, здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни</p>	<p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК 3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки та технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 12. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК 13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена громадянського (вільного демократичного) суспільства, усвідомлювати його цінності та необхідність сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки та технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 15. Здатність діяти на базі етичних принципів у професійній діяльності та навчанні.</p>
	<p>Спеціальні компетентності</p> <p>СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПР 17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.</p> <p>ПР 19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення та відкритості до нових знань.</p> <p>ПР 21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення демократичної, соціальної, правової держави.</p>

	<p>ПР 23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства основі розуміння місця предметної області у загальній системі зна використовувати різні види та форми рухової активності для веден здорового способу життя</p>
--	---

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Університетська освіта

Сутність вищої освіти як соціального інституту та складової розвитку сучасного суспільства. Соціальний зміст університетської освіти та її роль у формуванні людського капіталу, інтелектуального потенціалу й інноваційного розвитку держави. Відмінності вищої освіти від середньої. Особливості університетської освіти в умовах глобалізації та цифрової трансформації.

Світова, європейська та національна системи вищої освіти. Структура та принципи функціонування системи європейської вищої освіти. Місце України в Європейському просторі вищої освіти. Цілі, зміст і сучасні тенденції розвитку університетської освіти: студентоцентроване навчання, академічна доброчесність, інтернаціоналізація, забезпечення якості освіти.

Законодавче забезпечення вищої освіти в Україні. Державна політика у сфері вищої освіти. Система управління та автономія закладів вищої освіти. Рівні та ступені вищої освіти. Стандарти освітньої діяльності. Атестація здобувачів вищої освіти. Документи про вищу освіту. Права та обов'язки студентів.

Євроінтеграція вищої освіти як соціально-економічний процес. Передумови та етапи Болонського процесу. Основні документи та інструменти Болонського процесу. Спільні та відмінні риси систем вищої освіти України і країн Європейського Союзу. Стратегічні напрями реформування вищої освіти України в умовах європейської інтеграції та післявоєнного відновлення.

Тема 2. Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова як суб'єкт освітньої діяльності

Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова як заклад вищої освіти: етапи становлення, основні напрями діяльності та перспективи розвитку. Місце університету в системі регіональної та національної вищої освіти України. Роль університету у підготовці фахівців для сфери публічного управління, права, економіки та суміжних галузей.

Організаційна структура університету та система управління освітньою діяльністю. Повноваження і функції Вченої ради, Науково-методичної ради, ректорату, деканатів, кафедр. Факультети, освітні програми та спеціальності. Професорсько-викладацький склад, кадровий потенціал університету. Матеріально-технічна база: аудиторний фонд, навчальні та наукові приміщення. Контингент студентів за формами навчання. Історія факультету, на якому навчаються здобувачі освіти. Випускники університету та факультету. Інформаційні ресурси офіційного вебсайту університету.

Студентське самоврядування як складова університетського життя. Організація культурного, творчого та громадського дозвілля студентів. Традиційні загальноуніверситетські заходи. Культурні, мистецькі та виховні ініціативи. Фізичне виховання студентів, діяльність спортивних секцій. Соціально-побутове забезпечення студентів: гуртожитки, правила проживання, умови побуту та сфера послуг.

Бібліотека закладу вищої освіти як центр інформаційного та навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. Організація бібліотечної справи та система обслуговування користувачів. Робота з навчальною, науковою, методичною та періодичною літературою. Довідково-бібліографічний апарат бібліотеки. Використання вітчизняних і зарубіжних інформаційних ресурсів. Пошук літературних джерел у бібліографічних базах даних. Робота з електронними ресурсами та Інтернет-джерелами. Правила користування бібліотекою та обов'язки читачів.

Тема 3. Освітній процес у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова

Освітній процес у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова та нормативні документи, що регламентують його організацію і реалізацію. Завдання освітньої діяльності університету, її спрямованість на формування професійних, загальних і спеціальних компетентностей здобувачів вищої освіти.

Поняття, мета та принципи організації освітнього процесу. Результати навчання, компетентність і кваліфікація як ключові категорії вищої освіти. Освітні програми та навчальні плани, порядок їх формування і реалізації. Робочі програми навчальних дисциплін та особливості їх розробки. Графік навчального процесу університету.

Рівні та ступені вищої освіти, за якими здійснюється підготовка здобувачів. Форми навчання в університеті та їх характеристика. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС), порядок встановлення кредитів, бюджет часу студента та планування навчального навантаження. Індивідуальний навчальний план студента. Обов'язкові та вибіркові освітні компоненти, процедура вибору дисциплін.

Форми організації освітнього процесу: навчальні заняття, самостійна робота здобувачів, практична підготовка, контрольні заходи. Індивідуальний графік навчання. Академічна заборгованість, порядок її ліквідації, повторне вивчення навчальних дисциплін та відповідні процедури.

Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу та його складові. Система оцінювання навчальних досягнень студентів, шкала оцінювання та схема нарахування балів. Поточний і підсумковий контроль знань. Виконання та захист курсових робіт, критерії їх оцінювання. Оцінювання результатів проходження практики та підсумкова атестація здобувачів вищої освіти.

Тема 4. Академічна доброчесність

Зміст академічної доброчесності як фундаментального принципу організації освітньої та наукової діяльності у закладі вищої освіти. Основні цінності, норми та принципи академічної доброчесності, їх значення для забезпечення якості освіти, довіри до результатів навчання та формування академічної культури університетського середовища.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти у процесі навчання, виконання письмових і наукових робіт, проходження контрольних заходів та атестації. Види порушень академічної доброчесності в освіті і науці, зокрема академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман та необ'єктивне оцінювання, їх сутність і прояви.

Наслідки порушення принципів академічної доброчесності та форми академічної відповідальності учасників освітнього процесу. Формування клімату академічної доброчесності в Україні, чинники, що сприяють або перешкоджають її дотриманню, стимули до недобросовісної поведінки та шляхи їх мінімізації.

Кодекс академічної доброчесності Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова як внутрішній нормативний документ. Правила цитування та оформлення посилань на використані джерела, дотримання авторського права та академічних стандартів під час підготовки навчальних і наукових робіт.

Тема 5. Зміст і напрями професійної діяльності фахівців з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Сутність і характер професійної діяльності фахівців фінансово-економічного профілю в умовах трансформації економіки України. Потреби національної економіки у підготовці фінансистів нового типу, здатних ефективно функціонувати в умовах ринкових відносин, фінансової нестабільності та євроінтеграційних процесів. Сучасний стан ринку праці у фінансовій сфері, перспективи працевлаштування випускників та основні професійні ролі, які вони можуть виконувати відповідно до освітнього ступеня.

Вимоги до професійної підготовки фінансистів, формування фахових компетентностей, аналітичних, управлінських і комунікативних навичок, дотримання

принципів професійної етики та відповідальності. Споріднені професії фінансово-економічного спрямування та можливості професійної мобільності.

Основні сфери професійної діяльності фахівців з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. Фінансова система України та її ланки, державні і муніципальні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання. Банківська та грошово-кредитна система, діяльність Національного банку України й органів державного фінансового управління та контролю. Фінансовий і фондовий ринки, страхування, пенсійне забезпечення, інвестиційна діяльність, фінансовий менеджмент і фінансовий аналіз. Можливості навчання, академічної мобільності та стажування за кордоном.

Тема 6. Фінансові відносини у сфері фінансів, банківської справи та страхування

Зміст фінансових відносин та їх роль у функціонуванні економіки. Історичні передумови виникнення фінансів та об'єктивна необхідність їх існування. Фінанси як економічна категорія, як система економічних відносин і як сукупність грошових фондів на різних рівнях управління економікою. Об'єкт і суб'єкти фінансових відносин, функції фінансів та їх економічна сутність. Характерні ознаки фінансів, склад фінансових відносин, взаємозв'язок фінансів з іншими вартісними категоріями.

Фінансова система держави: сутність, склад, принципи побудови, характеристика сфер і ланок. Проблеми та напрями розвитку фінансової системи України в сучасних умовах. Фінансова політика держави, її зміст, цілі та інструменти реалізації. Фінансовий механізм та його основні елементи.

Банківська система як складова фінансової системи. Економічна сутність банків, їх функції та роль у перерозподілі фінансових ресурсів. Діяльність банків на фінансовому ринку. Класифікація комерційних банків та характеристика основних банківських операцій.

Страхування як специфічна сфера фінансових відносин. Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного відтворення. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Функції та принципи страхування. Суб'єкти страхових відносин, форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів та класифікація страхування.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються у силабусі навчальної дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань визначаються у силабусі навчальної дисципліни.

4.2. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів зазначаються в силабусі навчальної дисципліни.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдові презентації.

На семінарських заняттях відбувається:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- тренінги спрямовані на розвиток здатності генерування нових ідей;
- вирішення тестових завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1. усне або письмове (у тому числі тестове у Google формі чи он-лайн вікторини Kahoot)

- бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
2. усне або письмове (у тому числі тестове у Google формі чи он-лайн вікторини Kahoot) опитування на семінарських заняттях;

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку, за умови якщо здобувач освіти за поточний контроль накопичив менше 36 балів, або бажає отримати підсумковий бал вищий за розрахунковий, який обчислюється за формулою:

$$\sum c = \text{Бпк} * 100 / 60, \text{ де:}$$

$\sum c$ – загальна кількість балів;

Бпк – кількість балів, отриманих за поточний контроль.

Структура залікового білету включає 40 тестових завдань різної складності.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рис.

Рисунок 1. – Схема нарахування балів

6.2. Обсяг балів, здобутих студентами під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються у силабусі навчальної дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Бюджетний кодекс України: Кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Про Державний бюджет України на 2024 рік: Закон України від 09.11.2023 року №3460-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-20#Text>
5. Базилюк А. В. Фінанси : навч. посіб. Київ : Кондор, 2025. 348 с.

6. Череп А.В., Горбунова А.В. Вступ до спеціальності : навч. посіб. для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 235 с.
7. Волкова В. В., Волкова Н. І. Вступ до фаху: навч. посіб. для здобувачів вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. 133 с
8. Проект Закону України від 08.01.2024 № 10392, «Про академічну доброчесність» зареєстровано у Верховній Раді та прийнято за основу в першому читанні 6 червня 2024 року. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ji10516a?an=2>
9. Вища освіта України і Болонський процес : курс лекцій / уклад. : К. М. Горбунова, С. Б. Літвінчук. Миколаїв : МНАУ, 2021. 98 с.
10. Закон України «Про освіту» : від 05 верес. 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

7.2. Допоміжні джерела

11. Ткачук Н. М. Теоретична сутність та особливості фінансів банків. Світ фінансів, 3 (2012), 170-177 с. URL:<http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/663>.
12. Ткачук Н. М. Фінанси зарубіжних країн: Навч. посібник / [Кириленко О. П., Кізіма Т. О., Горин В. П. та ін.]; за ред.О. П. Кириленко. Тернопіль: Економічна думка, 2013. 420 с. (С.295-323)
13. Синчак В. П. Податкова культура лідера податкової служби як необхідна умова ведення діалогу з платниками податків // Управлінське лідерство: колективна монографія / за заг. ред. В. В. Толкованова. Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2013. С. 391—417.
14. Синчак В.П., Машталяр О.В. Наука і молодь у ХХІ сторіччі : збірник матеріалів Х Міжнар. молодіжної наук.-практ. інтернетконф. (м. Полтава, 28 листопада 2024 року). Полтава : ПУЕТ, С. 977 – 980.
15. Шеремет О. А. Фінанси для фінансистів. – Київ : Центр учбової літератури, 2022. 612 с.
16. Сідлецький, С. І., Шандар, А. М. Вища освіта в Україні в умовах воєнного стану: виклики та пріоритети. Економіка та суспільство, (64), 2024. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4353/4280>
17. Жила Г. Вища освіта в умовах війни: виклики, проблеми, перспективи для студентів та науковців №2 (210), 2023. С.141-145.
18. Губанова Т.О. Функціонування закладів вищої освіти в умовах воєнного стану: сучасний стан та перспективи. Київський юридичний журнал, 3, 2023. С. 23-31.
19. Конін, О. М. Філософія в підготовці сучасного фінансиста. Актуальні питання сучасного соціогуманітарного знання, 2021, С. 81.82
20. Горин В. П., Дем'янишин В. Г., Кириленко О. П. та ін. Фінанси [Електронний ресурс] : підруч. / за ред. А. І. Крисоватого. Тернопіль : ЗУНУ, 2024. 632 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Національний банк України. Офіційний сайт. URL: <http://www.bank.gov.ua>
2. Міністерство фінансів України. Офіційний сайт. URL: <http://www.min-fin.gov.ua/>
3. Фінанси України. Журнал. URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/category/system?cat_id=35691
4. Офіційний електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
5. Національний репозитарій академічних текстів. URL: <https://nrat.ukrintei.ua/>
6. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). URL: <https://data.oecd.org/>
7. Офіс Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>
8. Хмельницька міська рада. URL: <http://www.khmelnysky.com/>
9. Хмельницька обласна державна адміністрація. URL: <http://www.adm.km.ua/>
10. Хмельницька обласна рада. URL: <http://km-oblrada.gov.ua/>
11. Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека. URL: <http://www.ounb.km.ua/>
12. Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова. URL: <http://www.univer.km.ua/>
13. Етика, академічна доброчесність та антикорупційна політика у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова URL: <https://univer.km.ua/pro-universitytet/etyka-akademichna-dobrochesnist-ta-antykoruptsiyna-polityka-0>
14. Положення про організацію освітньої діяльності у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова URL: <https://univer.km.ua/studentu/osvitniy-protses/systema-otsinyuvannya-navchalnykh-dosyahnen>
15. Інформація про Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова URL: <https://univer.km.ua/pro-universitytet/informatsiya-pro-universitytet>
16. Положення про порядок визнання результатів навчання у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти URL: <https://univer.km.ua/studentu/osvitniy-protses/neformalna-osvita>
17. Про студентське самоврядування у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова URL: <https://univer.km.ua/studentu/studentske-samovryaduvannya>
18. Національний Класифікатор професій ДК 003:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5573930-22#Text>
19. Національний класифікатор професій URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>